

at man snart er kommet til Ende med Boligmangelen. Det var ikke alene i nogle enkelte Byer, men i 43 Provinsbyer, altsaa i Halvdelen af Danmarks Provinsbyer. Det er muligt, at det ærede Medlem i sin egen By har set en betydelig Lettelse af Boligsituationen — det tør jeg ikke udtale mig om —, men jeg turde maaske sige, at det er noget uforsigtigt at ville slutte fra Forholdene i een By til Forholdene i andre. Man maa hellere holde sig til de officielle Indberetninger om den Slags end støtte sig alene til sit eget Skøn.

Det ærede Medlem udtalte, at det var heller ikke saa underligt, at Boligmangelen var mindre, for Byerne havde ikke længere den stærke Tilstrømning, og Befolkningstallet gik ned. Det er rigtigt, at Befolkningstallet i de danske Byer i Efteraaret havde en Tendens til Nedgang. Jeg har selv med megen Interesse betragtet det, ikke som Statistiker, men som et Menneske, der interesserer sig for dette Problem, fordi jeg er klar over, at det kan faa Indflydelse paa Boligspørgsmaalet. Men det har vist sig, at den første Fraflytning fra Byerne ikke virker synderligt med Hensyn til Lindring af Boligspørgsmaalet. Grunden vil man indse, naar man tænker sig nøjere om; thi de første, der fraflytter, er navnlig enlige Personer, som er mere løst knyttet til Byerne. Naar de forsvinder, gaar Byernes Folketal ned. Men det har netop forundret mig ved første Syn, at denne Tendens til Nedgang i Befolkningstallet i Virkeligheden ikke synes at hjælpe noget paa Boligmangelen. Det maa skyldes den Omstændighed, at det er Personer, som ikke optager en selvstændig Lejlighed og i det hele har løsere Tilknytning til Byerne, der først forsvinder, og at deres Forsvinden ikke kommer til at paavirke Trangen til at faa selvstændige Lejligheder. Hvis Byens Befolkning stadig gaar ned, vil vi naturligvis naa til, at der ad den Vej kommer en Lindring i Bolignøden, men vi har endnu ikke set en saadan Lindring. Antallet af nye husvilde Familier, Antallet af Familier, som trænger til Lejlighed, har stadig holdt sig paa samme Højde. Nogen virkelig Lindring af Boligsituationen i de danske Provinsbyer, tage som Helhed, har der ikke vist sig indtil Efteraaret 1921.

Dette er ikke saa underligt, naar vi lægger Mærke til, hvorledes det gaar med Byggevirksomheden. Det ærede Medlem udtalte, at Boligmangelen maatte forsvinde, efterhaanden som der blev bygget, og der blev bygget ikke saa ganske lidt. Jeg vil dertil sige, at der er blevet bygget for lidt.

Der er jo ogsaa Tal, der angiver, hvor meget der bygges i de danske Provinsbyer. Disse Tal viser, at der i de senere Aar har været en betydelig Nedgang i Byggevirksomheden, og det er naturligvis ikke særlig egnet til at lindre Boligmangelen. I det sidste Aar — Oktober 1920 til Oktober 1921 — blev der i samtlige danske Provinsbyer opført 1 947 Lejligheder, altsaa noget under 2 000. De, der kender noget til Trangen til Boliger under almindelige Forhold, vil vide, at dette Tal er for lavt til at kunne dække det normale Behov for Lejligheder hos Byernes Befolkning. Men Tallet er desuden betydeligt lavere end Tallene for de foregaaende Aar. Tager vi Aaret forud, altsaa Aaret fra Oktober 1919 til Oktober 1920, vil vi se, at der blev bygget 2 662 og Aaret forud 3 500 Lejligheder. Der har altsaa i de sidste 3 Aar været en betydelig Nedgang i Byggevirksomheden i Provinsbyerne. Derfor undrer det mig noget, at det ærede Medlem kan sige, at den stærke Byggevirksomhed i de senere Tider ogsaa har bidraget til at lindre Boligmangelen. Det kan den ikke have gjort; hvis Boligmangelen er lindret, skyldes det andre Aarsager. Aarsagen kan ikke være nogen stærk Byggevirksomhed, thi Byggevirksomheden er notorisk gaaet tilbage, hvad der ses af en Undersøgelse af, hvor meget der er bygget i de sidste 3 Aar.

Jeg har villet gøre disse Bemærkninger ikke alene af Hensyn til det ærede Medlems efter min Mening fejle Syn paa Tingene, men ogsaa fordi jeg tror, at det kan have Betydning, at det en Gang, naar dette Spørgsmaal er fremme, bliver slaaet fast, at der er Boligmangel, og at der endnu ikke er de Tendenser til Lindring, som vi haaber skal vise sig. Vi haaber, at de vil komme, men vi skal ikke regne med, at de er der, før vi ser dem; og indtil vi ser dem, maa vi haabe og ønske, at alle gode Kræfter i vort Samfund kan samarbejde paa at bringe os nærmere til en Løsning af Boligspørgsmaalet, end vi er i Øjeblikket.

Johannes Jensen: Det er jo ganske rimeligt, at det ærede Medlem forsvarer Statistikken og sine tidligere Udtalelser om de statistiske Oplysninger. Det har ikke været min Mening at angribe dem, der laver Statistik, men paa den anden Side vil jeg sige, at jeg har ikke saa lidt Mistro til Statistikken, fordi det Grundlag, hvorpaa den ofte laves, ikke er rigtigt. Jeg har selv set det Tilfælde, at den Kommune, hvor jeg bor, udarbejdede en statistisk Fremstilling, hvorefter Fredericia Kommune skulde have haft en Formuefremgang i et enkelt Aar,